

Jordbruksdepartementet

*Konsumentenheten
Yvonne Stein*

Direktivförslag om otillbörliga affärsmetoder, Antagande under andra läsningen ministerrådet den 7 mars (dp 6)

Dokumentbeteckning

Rådets gemensamma ståndpunkt inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr .../2004 ("Direktiv om otillbörliga affärsmetoder")

Doc. CONSOM 63 MI 215 CODEC 929

Dokument från Coreper behandling

–Examination of the results of the Parliament's Committee vote with a view to an agreement in second reading with the European Parliament

Doc. CONSOM 2 MI 12 CODEC 86

Sammanfattning

Kommissionens förslag syftar till att tillnärma medlemsstaternas lagar och andra författningar om otillbörliga affärsmetoder som skadar konsumenternas ekonomiska intressen. Avsikten är att bidra till att den inre marknaden fungerar korrekt och att säkerställa ett högt konsumentskydd.

Förslaget grundas på en grönbok om konsumentskydd som presenterades 2001. Kommissionen presenterade i juli 2002 ett meddelande om uppföljningen av grönboken om konsumentskyddet inom Europeiska unionen (KOM (2002) 289 slutlig). Frågan diskuterades under det grekiska ordförandeskapet på det informella ministerrådet i Evia i april 2003. Ett direktivförslag presenterades av kommissionen i juni 2003. Förslaget har diskuterats livligt i rådsarbetsgruppen. Under det italienska ordförandeskapet anordnades på ministerrådet den 10 november 2003 en riktlinje debatt med anledning av förslaget. Det irländska ordförandeskapet prioriterade frågan och lyckades uppnå en politisk överenskommelse på ministerrådet den 18 maj. Sverige och Danmark reserverade sig mot beslutet och gav in en gemensam deklARATION. Skälet till detta var risken för att förslaget kommer att leda till att konsumentskyddet försämras i de länder som har ett högre konsumentskydd än gällande minimiregler. För Sverige finns t.ex. en risk för att vi inte kommer att kunna upprätthålla vårt barnreklamförbud. Enligt förslaget kan medlemsstaterna ha kvar ett högre konsumentskydd enbart under en övergångsperiod. Den gemensamma ståndpunkten antogs som A-punkt på ministerrådet den 15 november. Förslaget lämnades över till Europaparlamentet samma dag.

Inför omröstningen i Inre marknadsutskottet fanns 77 ändringsförslag. Utskottet röstade fram 19 ändringsförslag. Dessa ändringsförslag har diskuterats på ett attachémöte den 7 februari. Det luxemburgska ordförandeskapet presenterade förslagen från Europaparlamentet som ett kompromissförslag att antingen antas som helhet av medlemsstaterna eller förkastas. Även om en del medlemsstater sade sig ha vissa problem med ändringsförslagen sade sig en övervägande majoritet vara villiga att anta kompromissförslaget i sin helhet. Danmark och Sverige förklarade på mötet att även om utvecklingen av förslaget varit intressant så kvarstår ländernas grundläggande problem angående konsumentskyddet. Förslaget ger heller ingen regelförenkling. Den gemensamma deklARATIONEN från rådsmötet står sig därför.

Tiden för att lägga fram nya ändringsförslag i EP att rösta om i plenum går ut den 16 februari. Rapportören försöker flytta fram omröstningen i plenum till i slutet av februari. Tanken är att EP ska ha haft omröstning om ändringsförslagen innan rådet tar upp frågan den 7 mars.

I Förslaget

1. Innehåll

Syftet med förslaget är att bidra till att den inre marknaden fungerar korrekt och att säkerställa ett högt konsumentskydd. Detta skall ske genom att medlemsstaternas lagar och andra författningar om otillbörliga

affärsmetoder, som skadar konsumenternas ekonomiska intresse fullständigt harmoniseras. Direktivförslaget gäller affärsmetoder såväl före som efter köpet. Utgångspunkten för bedömningen är den s.k. genomsnittskonsumenten riskerar att påverkas. Den centrala bestämmelsen i förslaget är ett generellt förbud mot otillbörliga affärsmetoder. Förslaget innebär att medlemsstaternas befintliga generalklausuler om otillbörliga affärsmetoder ersätts med kriterier för att avgöra om en affärsmetod är otillbörlig. Det generella förbudet kompletteras i förslaget av artiklar om vilseledande och aggressiva affärsmetoder. En s.k. svart lista över affärsmetoder som under alla omständigheter är otillbörliga skall enligt förslaget bidra till ökad rättssäkerhet på området. Finns det särskilda bestämmelser om otillbörliga affärsmetoder skall dessa ha dessa företräde framför det direktivet. Förslaget innebär att det nu gällande direktivet om vilseledande marknadsföring begränsas till att gälla marknadsföringsåtgärder mellan näringsidkare.

Direktivförslaget omfattar affärsmetoder som direkt syftar till att påverka konsumenternas affärsbeslut beträffande varor och tjänster (produkter). Det omfattar inte rättsliga krav när det gäller ”smak och anständighet”. Direktivet avses inte påverka talan som väcks av enskilda personer som skadats av en otillbörlig affärsmetod. Det påverkar inte heller tillämpningen av gemenskapsbestämmelser och nationella bestämmelser om avtalsrätt, immaterialrätt, produkters hälso- och säkerhetsaspekter, etableringsvillkor och auktoriseringsförfaranden, till exempel för spelverksamhet, eller gemenskapens konkurrensbestämmelser. Mot bakgrund av de finansiella tjänsternas och den fasta egendomens komplexitet och de allvarliga risker som är förbundna med dessa tjänster påverkar detta direktiv inte medlemsstaternas rätt att gå utöver dess bestämmelser för att skydda konsumenternas ekonomiska intressen. Certifiering och angivelser av finhalt för artiklar av ädelmetall omfattas inte av direktivets tillämpning. Vidare påverkas enligt beaktandesatserna inte heller vedertagna reklam- och marknadsföringsmetoder som legitim produkt placering, märkesdifferentiering eller erbjudanden som på ett legitimt sätt kan inverka på konsumenternas uppfattning om en produkt och påverka deras beteende utan att därigenom försvaga konsumenternas förmåga att fatta ett välgrundat beslut.

Förslaget innehöll ursprungligen en ursprungslandsprincip som en del av en inremarknadsbestämmelse. Denna bestämmelse har under förhandlingen utgått ur förslaget.

Direktivförslaget innehåller en artikel om att medlemsstaterna under en övergångsperiod om 6 år från genomförandet av direktivet kan ha kvar vissa längre gående regler än bestämmelserna i vissa minimidirektiv på

konsumentområdet (i praktiken blir detta 8 år). Detta kopplas till en översynsbestämmelse som innebär att kommissionen ska se över regler där harmonisering inte skett och undersöka möjligheten att harmonisera dessa områden.

Europaparlamentets förslag innebär i korthet att vissa artiklar förtydligas och att den svarta listan kompletteras. Förtydligandena rör huvudsakligen begreppet genomsnittskonsument, samt betydelsen av den svarta listan med förbjudna affärsmetoder. Tilläggen i den svarta listan rör främst fall där näringsidkaren vilseleder konsumenten om en varas kommersiella ursprung, eller angående för vem en näringsidkare agerar. Villkor för vinst vid en tävling tas också upp.

2. Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget är till skillnad från den svenska marknadsföringslagen (MFL) begränsat till att gälla mellan näringsidkare och konsumenter. Förslaget är även i andra hänseenden betydligt snävare än vår MFL och är begränsat till att gälla otillbörliga affärsmetoder som riskerar att inskränka konsumenternas möjlighet att fatta ett välgrundat affärsbeslut och därmed medför att konsumenten sannolikt fattar ett annat beslut. Definitionen av ”snedvridning av konsumenternas ekonomiska intresse” urgröper förslagets tillämpningsområde och är ett av de stora problemen både för konsumentföreträdare och näringslivet i Sverige. Förslaget innehåller en bestämmelse som till skillnad från vår generalklausul om näringsidkarens positiva informationsplikt enbart gäller vilseledande underlåtenhet att lämna information. Den föreslagna bestämmelsen ger därigenom inte ett lika långtgående skydd som vår informationsbestämmelse.

Enligt förslaget kan medlemsstaterna ha kvar ett högre konsumentskydd än vissa minimidirektiv på konsumentområdet enbart under en övergångsperiod. Slutsatsen är att förslaget riskerar att leda till att konsumentskyddet försämras i de länder som har ett högre konsumentskydd än gällande minimiregler. Sverige har t.ex. ett förbud mot TV-reklam riktad till barn under 12 år. Detta förbud tillämpas med stöd av en s.k. minimiklausul i TV-direktivet (1989/552/EEG). Det råder viss oklarhet hur direktivet om otillbörliga affärsmetoder förhåller sig till TV-direktivet, men det finns en risk för att det kommande direktivet om otillbörliga affärsmetoder på sikt kan komma att påverka vårt barnreklamförbud i TV.

3. Budgetära konsekvenser

Kan i nuläget inte förutses.

II Ståndpunkter

1. Svensk ståndpunkt

Sverige stödjer en harmonisering på detta område och välkomnar förslaget som ett led i att försöka åstadkomma heltäckande konsumentskyddsregler och samtidigt minska fragmentiseringen av regler på den inre marknaden. Sverige anser dock att direktivförslaget är för snävt i sitt tillämpningsområde och lägger det harmoniserade konsumentskyddet på för låg nivå i förhållande till existerande nationella bestämmelser.

Sverige kan inte acceptera att konsumentskyddsnivån riskerar att försämrans genom förslaget. Eftersom dessa problem kvarstår är den svenska ståndpunkten densamma som vid ministerrådet i maj 2004. Sverige kan således inte ställa sig bakom förslaget.

2. Medlemsstaternas ståndpunkter

Majoriteten av medlemsstaterna önskar till varje pris undvika en förlikningsprocedur med Europaparlamentet och kan ur det perspektivet godta förslaget i dess nuvarande lydelse. Danmark har liknande problem som Sverige och kan inte ställa sig bakom förslaget.

3. Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet skall rösta om förslaget i plenum. Det mesta tyder på att de ändringsförslag som röstades fram av inre marknadsutskottet är de förslag som kommer att stå sig till omröstningen i plenum.

4. Remissinstansernas ståndpunkter

Såväl konsumentföreträdare som företrädare för näringslivet betonar vikten av att förslaget skall passa in i vårt marknadsrättsliga system, samt att konsumentskyddet inte skall sänkas.

III Övrigt

1. Fortsatt behandling av ärendet

Det luxemburgska ordförandeskapet hoppas att få förslaget antaget på ministerrådet den 7 mars.

2. Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget till direktiv om otillbörliga affärsmetoder:

Förslag till beslut enligt artikel 95. Medbeslutandeförfarande.

3. Fackuttryck/termer
